

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

odată 14 fil., a două
oară 12 fil., a trei
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unitatea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joi și Sâmbăta.

Reforma instrucției secundare.

Ministrul instrucției Jankovich Béla a făcut unui corespondent din Viena importante declarații, privitor la reforma instrucției din școlile secundare.

Ministrul a fost preocupat dela venirea sa în fruntea afacerilor de chestia reformei instrucției secundare și declară acum, că reforma e gata și în curând va forma obiect de discuție în cercurile competente.

Se știe de mult, că ministrul Jankovich pregătește ceva pentru școlile medii.

Situația instrucției de azi reclamă, la gimnaziile mai ales, o radicală îndreptare în spre bine. O mulțime de obiecte au trecut în desuetudine, altele cer apoi intrare. Mai ales studiile reale erau reclamate mereu, iar pentru cele clasice se cerea o împărțire a materialului mai potrivită, ca și rezultatele să fie multumitoare.

Isbucnirea războiului a luat apoi chestia dela ordinea zilei și se așteaptă până la potolirea evenimentelor, ca reforma să răsară din nou la suprafață în formă pozitivă.

Ministrul a crezut, că timpul de azi e cel mai potrivit, ca să informeze lumea asupra intențiilor sale și a divulgat planul reformei prin coloanele unui ziar vienez. Din comunicatul făcut de ministrul Jankovich, reținem principiile reformei în următoarele:

Instrucția școlilor secundare (gimnaziile, școli reale), se va face pe baze mai unitare, înlesnind elevilor ambelor școli a îmbrățișa fără nici o dificultate orice carieră în viață. Se va pune și în gimnaziile mai mare pond pe studiile reale, iar limbilor clasice latină și greacă li-se vor acorda mai puține ore, fără însă a le micșora importanța prin aceasta și fără a scădea rezul-

tatele. Greca va rămânea a fi studiu facultativ, iar în locul ei se vor propune *limbile naționalităților*, cele în preponderanță din ținuturile respective. Limba germană va fi introdusă deja în prima clasă gimnazială și i-se va da o mare importanță.

Tot atâtea însemnate reforme, cari își au și importanța lor politică într'un stat ca al nostru. Încrăstăm, ca un moment nou și însemnat admiterea limbii naționalităților în școlile de stat, în locul limbii grecești. Nu ne putem da încă bine seama, dacă în amănunte reforma privitor la acest punct în realitate cum va fi interpretată, dar e semnificativ că ea a putut fi luată în program. Împrejurarea aceasta a făcut bună impresie în cercurile noastre și avem toată nădejdea, că aceasta va fi deasemenea o însemnată concesiune și o mare recunoaștere a drepturilor noastre. În privința aceasta însă ne vom pronunța meritoric, când nu din rapoartele foilor vom cunoaște noua reformă, ci din vre-un comunicat oficial și ca un elaborat trecut deja prin formele oficiale.

Până atunci dăm expresie unei nedumeriri a noastre și întrebăm pe dl ministru de culte: Ce poate fi motivul, că gimnaziile noastre nu sunt poftite a se declara și ele, când e vorba de o așa reformă radicală? Noi suntem doar prin noua reformă totașa de aproape atinși; ca și școlile secundare ale statului. Toate școlile noastre medii au acceptat — mutatis mutandis — planul de lecțiuni al statului și reformele contemplate deci vor cere și pentru noi schimbări radicale. Se știe câte greutatea a împințat planul nostru specific, strimțorât în cadrele statului și cât de multe neplăceri s'au ivit pe urma acestora. S'ar conveni, ca măcar acum când se plă-

nuește noua reformă, să fim întrebați cel puțin în chestiile, cari ne privesc special pe noi.

Avem nădejdea, că fiind reforma încă în peto, ni se va da totuși ocazie, ca să ne pronunțăm în materie și noi, înainte de ce ea ar lua forma definitivă. Pentru a evita pe viitor conflictele, cari niciodată n'au fost de folos nici statului, nici nouă.

Prinos binefăcătorului Moldovanu.

Pomenirea marelui binefăcător, modestul prepozit Moldovanu, a fost sărbătorită și în comuna noastră Sâncel la 25 Septemvrie a. c. prin cuvântul d-lui preot Vasile Smighelschi. Dsa prin o predică frumoasă a arătat însușirile alene, a reliefat calitățile de bun român binefăcător, harnic, cruțător și om de știință, aducându-l înaintea ascultătorilor, ca o pildă de urmat.

Fapta cea mai mare pentru noi sâncelenii, — cum a zis părintele Smigelschi — e aceea că prin stăruința și lucrarea dlui Moldovanu biserica noastră are un fond, ce se administrează în Blaj în suma de aproape 9000 coroane. Lăsăm dară să urmeze cuvântul dlui părinte Smigelschi: „Iubiți poporeni, înainte de asta cu vre-o 40 ani dl Moldovanu avea moșie aici la Sâncel. Și ca moșier a avut parte între deinițele din lunca de jos, în râul, care după comasare a venit dlui Rusan și fostului notar Albert Elek, în râul acesta foarte mulți dintre sâncelenii încă au avut câte una sau mai multe părțile. În dragostea cea mare, ce a avut dl Moldovanu către sâncelenii și mai ales către biserica noastră s'a afățuit cu răposatul meu socru și fostul vostru preot Zah. Bran, cu proprietarul Nic. Rusan și cu alți fruntași, cari toți sunt trecuți la celea veșnice, — că dimpreună cu ceilalți părtași, părțilele acestea în 2 ani sa se arendese și din banii arânzii să se facă un fond pentru biserica noastră. S'a format fondul acesta, care la început era cam 400—600 coroane. Dragostea dlui Moldovanu a mers și mai departe, el a luat asupra-și sarcina ca banii aceștia să-i înmulțească. I-a dat împrumut la oamenii din Sâncel, și așa fondul acesta s'a înmulțit până la anul 1898 la suma de peste 7000 coroane în care an dl Moldovanu dând socoteala înaintea Consistorului a transpus acest fond casei centrale din Blaj. Știți foarte bine dragii mei, că din fondul acesta

care s'a ridicat la 11 mii coroane la anul 1908 ni-au ajutat foarte bine luând 4 mii coroane împrumut, ce le-am folosit la clădirea salei a 3-a de învățământ dela școala noastră și alte 4000 coroane, de cari ne-am folosit la edificarea casei parohiale. Fondul acesta, care în 1908 a scăzut la 3000 coroane, astăzi a ajuns a fi de 6000 coroane. Pentru aceste mari binefaceri lăsate de înaintașii noștri la sfatul și conlucrarea marelui decedat Moldovanu, le datorim dragoste, recunoștință, în rugăciunile noastre să le venerăm memoria, cerând ca Dumnezeu să-le ierte păcatele și să-i odihnească cu dreptii și cu toți sfinții săi. Iar pentru dl „Moldovanu” marele binefăcător al neamului nostru românesc și al comunei noastre să zicem cu toții: „Tatăl nostru etc.”! Tot poporul a plâns după „măria sa Moldovanu”.

Iată un om, care nu a trăit numai pentru sine, ci și pentru alții. Dacă a fost profesor, canonic, prepozit etc. nu a fost omul numai al oficiului său exclusiv, ci având o cultură generală aleasă, a îmbrățșat toate problemele de cultură și ridicare ale neamului. În viață îl vedem om deosebit de harnic, pe lângă ocupațiile lui oficiale; prezident al „Asociațiunii”, membru al Academiei, mare scrutător și adunător de documente istorice pe seama Academiei și biblioteca proprie, înființator de fonduri pentru comune etc. Cu un cuvânt un om, care și-a cheltuit zilele pentru neamul său sărac în toate ale sale.

Băiat sărac din Varfalău — cum îmi spuse venerabilu preot T. V. Borza: „Moldovanu”, ca student era îmbrăcat în cioareci, cu un cheptărel rupt, în școala de mic încă în clasele elementare ședea în bancă cu ochii așintii în carte, la joc nici când nu eșia cu conșcolarii săi. După prelegeri, căra apă, și tăia lemne unui canonic profesor unde era în cvartir”.

Acest modest om lasă astăzi o avere

de peste un milion coroane, lasă după sine o vieță plină de muncă și îndemnuri.

Desemnează cărări și direcții mari de muncă folositoare pentru neam.

Învăță, scrie, aleargă, cruță, adună, vărsând lumină în urma sa, dăruind avntul și toată munca neamului său.

În cimiterul mic al bisericii parohiale I. M. Moldovan, alături de sălașurile lui Șuluțiu, Cipariu și Axente, își doarme somnul de veci.

România în neutralitate. — Ziarul din Milano „Secolo” publică următorul comunicat din București: Guvernul român a decis să rămână în neutralitate strictă și la un eventual conflict dintre statele vecine, va lua dispozițiile necesare pentru apărarea frontierei.

România pretinde Basarabia pentru neutralitate. — Oficiul guvernului din Constantinopol „Hilal” publică comunicatul ziarelor din Atena și Saloniki, după care guvernul român a declarat, că în cazul unui conflict greco-bulgaro-sârb își va apăra numai interesele pur naționale și își va menține neutralitatea. Când rușii vor evacua Basarabia și puterile centrale vor pătrunde în vilajetul acesta România va pretinde Basarabia pentru neutralitatea ei binevoitoare.

Anglia și Franța debarcă trupe la Saloniki. — Ziarul „Berliner Lokal-anzeiger” primește dela corespondentul său din Copenhaga următorul comunicat: Ziarul rusesc „Rjecs” anunță, că în cercurile diplomaților din Petrograd se confirmă știrea, că Anglia și Franța au debarcat trupe la Saloniki, cari unindu-se cu celelalte trupe, vor ajuta armata sârbească la un eventual atac din partea Bulgariei.

Când se va începe ofensiva Bulgariei. — Ziarul „Berliner Tageblatt” publică următorul comunicat din Genf: Presa franceză guvernamentală discută viu chestia, că Grecia va permite necondiționat debarcarea trupelor la Saloniki și oare va sprijini acțiunea trupelor aliate. După ziarele franceze ofensiva trupelor bulgare se va da la mijlocul lunii Octomvrie, atunci vor ocupa valea Timocului, vor rupe legătura dintre Grecia și Sârbia, asemenea și dintre Sârbia și Europa de vest. Toate aceste impun fără amânare regelui Constantin al Greciei să se alătore la puterile Quadruplei Înțelegeri. — „Journal des Debats” crede, că împătrita Înțelegeri nu datorește Bulgariei cu nici o recompensă teritorială, chiar și în cazul când s'ar revoca dispozițiile de mobilizare. Pacea dela București susține în întregime.

Participarea Bulgariei la războiul e iminentă. — Ziarul „Birsevija Vjedomost” comunică următoarele declarații ale primministrului bulgar Radoslavoff, făcute în cercul partidului guvernamental: Suntem în preajma războiului, interesele naționale trebuie salvate. Suntem necesități cu arma să recucerim dela inimizii noștri teritoriul luat de ei înainte cu doi ani. Pretindem satisfacție pentru toate ofenzele. Se confirmă știrea, că comanda supremă peste armata bulgară e încredințată principelui moștenitor Boris. În armată s'au făcut reforme radicale. Generalii Csanov, Ivanov și Vasov au fost trecuți în disponibilitate. Circulația peste frontieră e suspendată, e liberă numai pentru supușii statelor centrale. Între România și Bulgaria s'a întrerupt circulația telefonică. În capitală au loc intruniri germanofile. Rusia, Franța și Anglia sunt convinse, că Bulgaria va pași alături de puterile centrale.

Rusia trimite armată în Sârbia. — „Lokalanzeiger” din Berlin publică o informație din sursă diplomatică, după care

FOIȚA.

Ioan Micu Moldovanu.

— Ca exemplu de hârnicie și cruțare. —

Ținem, că la trecerea din viață a acestei personalități, în adevăr rare, „Revista Economică” nu se poate mulțumi cu publicarea scurtului necrolog, dat în numărul precedent. Vieța acestui distins bărbat al neamului nostru merită să fie apreciată cât mai bine, și din punct de vedere economic. Este o datorință să facem aceasta, pentru că vieța lui I. M. Moldovanu este bogată în fapte, cari trebuie să fie pentru noi toți un exemplu vrednic de urmat.

Ieșit din popor, ca aproape totalitatea intelectualilor noștri, Ioan M. Moldovanu se ridică la cele mai înalte trepte ale vieții. Și se ridică numai prin înalta sa vrednicie.

Solid, harnic, cruțător, cumpătat, riguros față de sine și față de alții, acest om al lui Dumnezeu, la început cu un salariu de abia câteva sute de floreni, face ceace, la noi, doară nimeni altul nu a putut face.

Prin calitățile sale rare deschide căi nouă de progres pentru neamul nostru și, în acelaș timp, adună însuș ca o albină,

pentruca la moartea sa să poată lăsa avere de aproape un milion coroane spre scopuri de cultură și binefaceri, făcându-și numele neperitor și prin nenumărate alte ajutoare de zeci de mii, cu cari a sprijinit pe meseriași, pe studenți, instituțiile noastre de tot felul, sărăcimea ș. a.

I. M. Moldovanu a fost un *spirit echilibrat*, cum numai rar de tot se poate întâlni.

În viața sa privată de o simplitate antică. Simplu în îmbrăcăminte, în hrană și locuință. Aceasta trăsură caracteristică a răposatului nu se oglindește în nimica mai bine, pentru ceice nu l-au cunoscut mai deaproape, decât în dispozițiile făcute de dânsul pentru îngroparea sa.

În anii cei dintâi ai profesoratului său, cu un salariu, ca acum a celui din urmă dascăl dela sate, îl vedem pe lângă munca desinteresată din școală și pe câmpul literaturii, stăruind să înlesnească greutățile ce întimpinau, înainte cu 50—60 de ani, număroși elevi ai școalelor din Blaj, la procurarea manualelor de învățământ și a rechizitelor de scris și desemn; pe atunci, când în Blaj nu se afla librărie.

Tot atunci văzând cum pe piața Blajului se pornise din partea străinilor un întins negoț de bucate, a încercat și dânsul să facă experiențe pe acest teren.

Cât de salutar ar fi fost să se fi putut organiza înainte cu o jumătate de veac, în Blaj și pe alte pieți ale noastre, *comerțul de cereale*, al cărui viitor a fost întrezărit de spiritul pătrunzător al lui Moldovanu!

Spiritul său ager a apreciat în întregime, dela început, și celelalte instituții, pe cari necesitățile vieții le-au scos la iveală. La înființarea institutului „Albina” răposatul a fost un puternic sprijinitor și, în calitate de agent al acesteia, timp de mai mulți ani, i-a făcut servicii foarte frumoase; nu mai puțin prețioase sunt serviciile făcute popoului, căruia i-a mijlocit împrumuturi.

La anul 1866, când curentul înființării de bănci se pornise de-a binele, atât la noi cât și la alte neamuri din patrie, Moldovanu află timpul binevenit a-se înființa o bancă de sine stătătoare în Blaj, „Patria”, al căreia fondator și prim-director executiv a fost dânsul, cum și timp de aproape 30 de ani, neîntrerupt, membru în direcțiunea acesteia.

Îndată după 1870 în părțile Blajului se pornesc un curent foarte pronunțat pentru vinderea proprietății. Acest curent este alimentat de elementele străine de neamul nostru. Prețul de cumpărare era atunci un preț de batjocură.

Răposatul profită de aceste împrejurări și mântuește ce poate mântui pentru interesele românești din pământul ajuns în si-

Rusia, nu peste mult, va trimite o armată de 300.000 ostași, ajutor Sârbiei. Trupele vor fi debarcate la Varna. După comunicatele ziarelor, „Tems“ comanda armatelor împătritei înțelegeri a pus bază la frontiera Sârbiei la mari pregătiri strategice, a căror centru e linia Vardar.

Alianța turco-bulgară. — Seara comunică: Prefectul județului Stara-Zagorz, d. Ivan Hadjieff, numit de guvernul bulgar peședinte al comisiei ce va lua în primire teritoriile cedate de Turcia, s'a prezentat d-lui Radoslavoff căruia i-a înmănat în original un exemplar din protocolul încheiat, cu ocazia primirii acelor teritorii:

Iată conținutul acestui protocol:

„În vederea intrării în stăpânire a teritoriilor cedate Bulgariei prin convențiunea de rectificarea a graniței turco-bulgară, semnată la Sofia la 24 August—6 Septembrie 1915.

„Comisiunea turco-bulgară prevăzută de paragraful II al convenției de rectificarea a graniței, semnată la 24 August—6 Septembrie 1915 la Sofia, și compusă din Suleiman Suri Efendi, ajutorul valiului de Adrianopol, și majorul Suleiman Server bei, comandantul garnizei Dimotica, din partea imperiului otoman, Ivan Hadjieff prefectul județului Stara-Zagora și colonelul Zlate Petroff comandantul garnizoanei Dedeagaci, din partea guvernului bulgar; s'a întrunit astăzi 9 Septembrie 1915, în palatul administrativ din orașul Dimotica, pentru aducerea la îndeplinire a sus zisei convențiuni.

„După schimbul amical de saluturi între membrii delegațiunii, rezultat al amicitiei stabilită între ambele țări, contractate prin încheierea convenției de la 24 August—6 Septembrie 1915, deputațiunea otomană, prin președintele său, Suleiman Suri Efendi, a declarat în numele imperiului otoman, că cedează Bulgariei în mod de-

finitiv și pentru totdeauna, teritoriile menționate în sus zisa convențiune și a căror evacuare de către autoritățile otomane, se va face la 28 Septembrie 1915 stil vechiu. Pentru definitivă aducere la îndeplinire a aceluși protocol.

„Deputațiunea bulgară prin președintele ei, d. Ivan Hadjieff, declară în numele guvernului bulgar, că ia act de declarația Suleiman Suri Efendi în ceea ce privește cedarea teritoriilor în chestiune, și că ele vor fi ocupate la 28 Septembrie stil v. 1915, de autoritățile militare bulgare, până când se va termina și cu însemnarea punctelor de graniță de către o comisiune specială, ale cărei lucrări încep astăzi.

„Pentru care, s'a încheiat prezentul protocol în dublu exemplar, investit și cu sigiliile ambelor state.

„Făcut la Dimotica, astăzi, 9 Septembrie 1915“.

Urmează semnăturile.

Rusia amenință pe bulgari. —

Ziarele din Petrograd aprobă pe deplin proiectul trimiterii de către Înțelegere a unui corp expediționar de 150 mii de oameni și declară că mai înainte trebuie lămurită esența problemei balcanice.

Până aci politica balcanică a Înțelegerii tindea la realizarea unui bloc slav care permițând o colaborare pașnică și amicală între cele 4 naționalități ce populează peninsula ar crea pe drumurile spre Salonic și Constantinopol o barieră tare și unită împedcând pentru totdeauna înaintarea germanică în orient. Este firesc că germanii să lucreze în sens contrariu căutând prin toate mijloacele a împedca formarea acestui bloc, căutând a slăbi unitatea slavă și provocând neîncetat conflict și certuri intestine. Sub acest raport germanii au obținut un mare succes când în Iunie 1913 au reușit a arunca un popor slav asupra altuia. În con-

fictul actual sârbo-bulgar, în mod savant țesut de diplomația prusiană, acelaș spirit al politicii germanice se manifestă în toată forța lui distrugătoare. Ori dacă germanii voesc războiul sârbo-bulgar și cheltuesc mari eforturi pentru a-l face să izbucnească, puterile Înțelegerii trebuie să dorească din contra a face eforturi spre a-l împedca. Cu alte cuvinte trebuiesc acum înainte de a izbucni războiul fratricid nu represalii în contra criminalilor bulgari după ce vor fi început ostilitățile, ci să se adopte, în așteptarea săvârșirii crimei o tactică care să poată conjura crima și să poată paraliza efortarea contrarie germană. Dacă războiul fratricid începe, aliații vor face bine să sprijine pe Sârbia prin toate mijloacele lor, dar ar fi și o gravă eroare de a debarca corpul expediționar în chestiune după începerea ostilităților. Nu e nici o îndoială că dacă în perioada de 15 zile necesară pentru concentrarea bulgară un singur soldat francez ori englez apare în Macedonia, acest soldat va fi simbolul pe care nici chiar mâna lui Radoslavoff nu va îndrăzni să îl atingă.

Războiul european.

Pe frontul rusesc evenimente de notat au obvenit la râul Kormin, a cărui țerm de vest rușii au fost siliți să-l părăsească. Numărul prizonierilor ruși e de 2400 ostași.

Pe frontul italian au dat atacuri la sectorul Doberdo, cari au fost respinse de artileria noastră. Asemenea a eșuat și opintirile inamicului de a străbate spre ost de Redipuglia.

Pe frontul sârbesc nimic nou.

Ofensiva generală a armatelor aliate anglo-franceză dată pe frontul

tuția de a-se instrăina cu totul. Dânsului i-au urmat și alți Români, acvîrându-și frumoase proprietăți de pământ.

Și cum a procedat în privința cumpărării proprietății de pământ, așa a procedat și în privința cumpărării de proprietăți urbane în Blaj.

Chivernisitor excelent al averii câștigate, răposatul a sporit-o mereu, așa că neamul nostru trece acum în folosința unei averi considerabile, care îi va înlesni progresul, în al căruia serviciu marele mort a stat în întreagă viața sa, cu tot devotamentul și cu toată energia sufletului său mare.

*

Mare s'a dovedit acest bărbat, cum am mai spus și prin ultimele dispoziții cu privire la îngroparea sa. Anume dispunând:

„1. *Îngroparea să fie cât se poate mai simplă și la nici un caz să nu se spezeze mai mult ca 200 (două sute) coroane, din cari 100 coroane să se dea parohului local pentru dânsul și slujitorii bisericii, unde se va întâmpla moartea mea, — iară 100 coroane să fie pentru sicriu și alte lucruri de lipsă, cari nu s'ar afla la casă. Competința reuniunii să se împartă la săraei.*

2. *Să nu se dea anunțuri, și alte semne de moarte.*

3. *Ceremonia prescrisă de biserică să o îplinească parohul locului, la care devine îngroparea mea în mod natural, deoarece statutele capitulare nu au altă dispunere.*

4. *Dacă mi se va întâmpla să mor în Blaj, tinerimea dela școli și conducătorii ei să nu se distragă dela ocupațiunile lor spre a-mi face mie pompă; că de pompă m'am ferit în toată viața.*

5. *Nici predică, nici altfel de cuvântare să nu se țină la îngroparea mea.*

6. *Rămășițele mele să se ducă la mormânt în modul îndatinat la bătrâni, adecă pe mâni și nu cu trăsura.*

7. *Monument să nu se pună la groapa mea“.*

Acestea dispoziții originale și foarte caracteristice ale reposatului I. M. Moldovanu ar trebui, credem, să devină pentru fatreg neamul nostru un principiu sfânt, dela care să nu se abată.

Și cu tot dreptul. Căci doară nu vedem noi abuzurile regretabile și păgubitoare, adesea dezastruoase, ce se săvârșesc în orașe și mai ales la sate cu ocazia îngropării morților, — abstrăgând dela abuzurile ce se fac din prilejul botezelor, cununilor ș. a.

O îngropare așa cum și-a dorit acest bărbat ilustru al neamului nostru, care să nu coste mai mult de 200 coroane, să fie fără anunțuri, cu un singur preot, fără multă

asistență, fără predică, fără monument la groapă, este o îngropare într-o adevăr simplă în tot înțelesul cuvântului; căci mai puțin de 200 coroane nu costă îngropăciunile celor mai de rând oameni din sate și orașe. Îngropăciunea majorității oamenilor nostri însă costă îndoit și întreit, iar a altora înzecit.

Iată deci, omul, care ne-a pus pildă viea, vrednică de urmat, întreagă viața sa laborioasă și neîntrecut de simplă, închinată neamului și bisericii sale și care și prin îngroparea sa a voit să ne dea un exemplu din cele mai înălțătoare, tocmai prin simplitatea, ordonată de dânsul, cum avea să se săvârșească.

Ca și când ne-ar fi zis cu limbă de moarte:

Munciți din toate puterile, câștigați și păstrați!

Feriți-vă de lux, de măriri deșarte și de risipă!

Feriți-vă, mai ales, de a cheltui cu pomenele cele costisitoare și de rachiul, pe care v-ați obicinuit a-l aduce jertfă; căci cu astfel de jertfe nu se îmblânzește Dumnezeu!

Apoi din mult-pușinul ce ați putut agonisi, nu uitați a contribui și pentru binele de obște!

„Rev. Econ.“

S.

apusean are de centru sectorul dela Loos, unde s'au nizuț să recucerească teritorul perdut în luptele anterioare. Armatele inimice au dat eșec cu perderi mari. Spre ost de Souchez englezii au aruncat în luptă trupe număroase, cari au dat lupte cu granate de mână. Atacul lor l-am respins. În general ofensiva anglo-franceză decurge cu vehemență potențată în Champagne, unde inamicului, după lungi sfortări i-a succedat să ocupe o parte de tranșee, dar nu peste mult a fost respins de trupele germane.

† Ioan M. Moldovanu.

— Voci de presă. —

Din Blaj sosește trista veste despre moartea marelui român, prepozitul Ioan Micu Moldovan, care acum câteva luni simțind că se apropie sfârșitul vieții sale, a donat întreaga lui avere de un milion coroane pentru scopuri culturale și de binefacere românești. A trecut la cele vecinice, în vîrsta de 82 de ani. Toată viața și-a închinat-o neamului românesc, pe teren cultural și bisericesc. Ca dascăl vrednic, profesor la Seminarul teologic din Blaj, el a dat lumină multor generații tinere din nația noastră. În cariera bisericească, fericitul Ioan Micu Moldovanu a ocupat cele mai înalte demnități. La 1879 a fost ales canonic teolog, apoi canonic cancelar, iar la 1896 a fost înaintat prepozit. A condus o vreme și arhidieceza unită de Alba-Iulia și Făgăraș, în calitate de vicar capitular, după moartea mitropolitului Vancea (1892) până la instalarea noului mitropolit Victor Mihali. Inteligența română din Ungaria, recunoscând meritele culturale ale lui Ioan Micu Moldovanu l-au ales președintele Asociațiunii, iar cercurile culturale din România apreciindu-i lucrările critice pe teren filologic și teologic l-au ales la 1894 membru al Academiei române.

Eri, Joi, rămășițele pământești ale lui Ioan Micu Moldovanu, au fost conduse la locașul de veci. Românii din Blaj, corpul profesoral, fruntașii bisericii gr-catolice i-au dat ultimele onoruri.

„Foaia Pop. Rom.“

Diverse.

Parastas. Duminică în 3 Octombrie n. c. după sf. liturghie, s'a oficiat un parastas în capela gr-cat. română din Brașov întru pomenirea și pentru fericita odihnă de veci a Ilustrității Sale, fericitului în Domnul Ioan Micu cândva Moldovanu, fost canonic-prepozit în Blaj, mutat la viață mai fericită în 20 Septembrie n. 1915. La acest act de pietate, și în semn de recunoștință neperitoare față de Mecenatul cu mână largă pentru neajunsurile tinerei noastre parohii, s'a prezentat un public jelic și întreagă tinerimea școlară de pe la institutele de învățământ brașovene. Dintre honorațorii erau de față: distinsul profesor din loc, dl Andreiu Bârseanu, neobositul președinte al „Asociațiunii pentru

literatura română și cultura poporului român“ — în numele acesteia; Dl Dr. Nicolae Vercerdea, în numele vechiului și vigurosului organ de publicitate „Gazeta Transilvaniei“, și dl Dr. Ioan Buneu, profesor de liceu, în numele corpului profesoral, a căror prezență a înălțat solemnitatea și a făcut o excelentă impresie asupra noastră a tuturor.

Terminată sf. liturghia, parohul-protopop dl Moise Brumboiu, într'o scurtă alocuție ocazională, a arătat importanța momentului sărbătoreț, din incidentul căruia ne-am întrunit, în semn de pioasă recunoștință față de Ilustrul defunct, de a cărui memorie ne va lega nu numai pe noi, tinăra parohie unită a Brașovului vecinică recunoștință, ci și pe întreg neamul românesc, pe care l-a împodobit cu atâta strălucire răpozatul prepozit Moldovanuț. Mulțumește tuturor celor, cari prin prezența Dlor, au ridicat solemnitatea actului pios, și pe urmă oficiază parastasul, ajutat de cântăreții Aron Pap și Ioan Florea.

Constituire. Luni, în 27 Sept. a avut loc constituirea „Societății de lectură“, a elevilor gimnaziali din Blaj, sub conducerea dl-ului prof. Petru Suciu. Rezultatul constituirii a fost următorul: S'a ales de președinte al societății: Alexandru Ceușian stud. cl. VIII. Secretar: Dumitru Suciu, cl. VIII. Bibliotecar: Ioan Brânzeu, cl. VIII. Controlor: Octavian Balemiri, cl. VIII. Notar: Victor Ungurean, cl. VII. Vice-bibliotecar: Ioan Brate, cl. VII. Cassar: Liviu Racotian, cl. VII. — În secțiunea critică au fost aleși din cl. VIII: Eugen Călugăr, Alexandru Leușiu și Pataki Enea; din cl. VII: Ioan Ranca, Cornel Pop și Ioan Anușca.

Despre capul de pod. În comunicatele oficiale adese ni-se anunță lupte inversunato ce se dau la capuri de pod. Pentruca uzarea podurilor ce sunt construite peste râuri să nu fie împedecată de trupele inamice din apropiere și ca ele să fie ținute la o distanță mai mare de pod; în jurul podului se construiesc tranșee în formă de semicerc, iar între ele se așează tunuri de calibru mare, ceea ce ne dă capul de pod. Dacă spre pildă, raza semicercului dela tranșee e de 8 kilometri, iar artileria bate la 40 kilometri, atunci cu capul acesta de pod putem ținea inamicul la o distanță de 17 kilometri. Dacă capul de pod e în formă de cerc, așa ca râul curge prin mijlocul lui avem cap de pod dublu. Rolul lui e important când trupele sunt silit să se retragă în coloane. Capul de pod dela Ivangorod și Varșovia au fost de mare avantaj pentru ofensiva rușilor, tot asemenea și când au fost siliți să se retragă.

Nouă asentare pentru cei de 19—43 ani. „Ujság“ primește din Budapesta: Se anunță nouă asentare pentru glotașii de 19—43 ani. Asentările durează din 27 Octombrie până în 30 Noembrie.

Spedarea coletelor pe câmpul de războiu, pe lângă observarea condițiilor din vigoare se poate face și la următoarele poște de războiu: 12, 15, 19, 30, 33, 52, 57, 84, 111, 112, 127, 128, 137, 209, 501, 502 și 503. Direcțiunea poștelor ungare permite ca la următoarele poște de războiu, 11, 39, 51, 125, 149, 169 și 186, pe lângă observarea condițiilor existente, să se poate trimite pachete nu numai Lunea, Marția și Miercurea ci și în celelalte zile ale săptămânei.

Scumpirea tutunului. Foaia oficioasă de Vineri publică o ordinațiune a guvernului, prin care se statorește noul preț al tutunului. În traficuri s'au pus spre vânzare o nouă specie de țigarete Mirjam, cari mai înainte s'au vândut numai în Fiume, Pojon, Budapesta. Nouile prețuri sunt următoarele: Scatuia de purzicean, greutatea 100 gram 4 60 cor.; scatuia de tutun turcesc fin de 100 gram 3 60 cor., scatuia de 25 gram 90 fil.; tutun de herțegovina, scatuia 100 gram 2 40 cor., de 25 gram 60 fil.; tutun turcesc calitate mijlocie, 100 gram 1 76 cor., de 25 gram 44 fil.; 100 gram de drame 1 20 fil., de 25 gram 30 fil., cel ordinar (mai înainte de 16 fil.) e 22 fil.; țigările cigarillos, bucata e cu 6 fil.

A apărut:

Adevăruri eterne.

Meditații, predici, conferențe, cuvântări ocazionale, de Dr. A. Nicolescu, secr. mitr.

Aceasta lucrare cuprinde rodul estelelor unui preot din generația mai tineră, care a socotit să-și achite prin aceasta bună și frumoasă lucrare una din multele datorințe, ce-i incumbă față de neamul și biserica sa. Ea tractează adevărurile cele mai fundamentale ale credinței creștine, prezentându-le într'o formă accesibilă și publicului laic, care cetindu-le se va putea convinge, că singur religiunea creștină este chiagul vieții familiare și sociale; că singur religiunea creștină și adevărurile sale dumnezeiești, înaintea cărora s'au închinat geniile tuturor popoarelor, ne oferă garanții pentru viața de dincolo de mormânt.

Și la urmă singur aceasta trage în cumpănă — căci ce-i va folosi omului, de-ar dobândi lumea toată...

Un gând se desprinde de pe paginile acestui volum: Isus Hristos și legea lui stau și azi în lumină orbitoare, răspândind căldura binefăcătoare în toată lumea și sta vor și de aci încolo în butul tuturor opintirilor puterilor întunerecului.

Cetirea acestei lucrări e adevărata recreație sufletească pentru ori și cine.

Prețul unui exemplar este franco cor. 3 20. Se află de vânzare la

Librăria sem. teol. din Blaj—Balassfalva.

Posta Redacțiunii.

P. On. Moise Brumboiu, protopop, Brașov. Omiterea DV. din șirul celor ce au participat la înmormântarea părintelui prepozit I. M. Moldovanu e o greșală regretabilă a raportului, pe care o rectificăm cu toată plăcerea. Salutări!

Mulțumită.

Subscriși în numele rudeniilor, mulțumim din inimă tuturor celor, ce ni-au condolat din prilejul trecerii la cele vecinice a neuitatului nostru unchiu și mare binefăcător Ilustritatea Sa prepozitul

Ioan M. Moldovanu.

Blaj, la 4 Oct. 1915.

Livia n. Moldovanu și Aurel C. Domșa.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Augustin Grunția.